

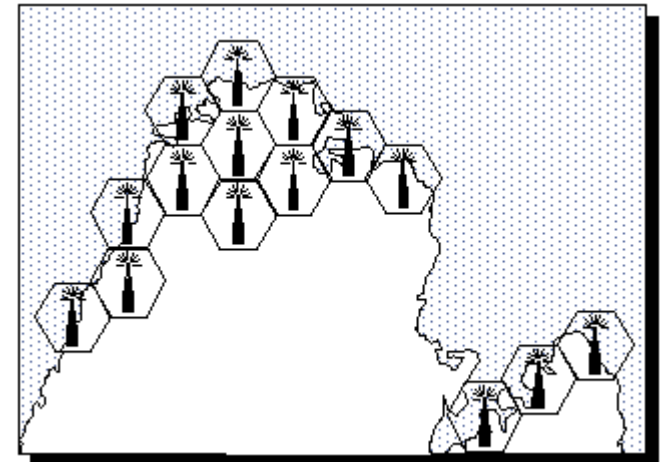
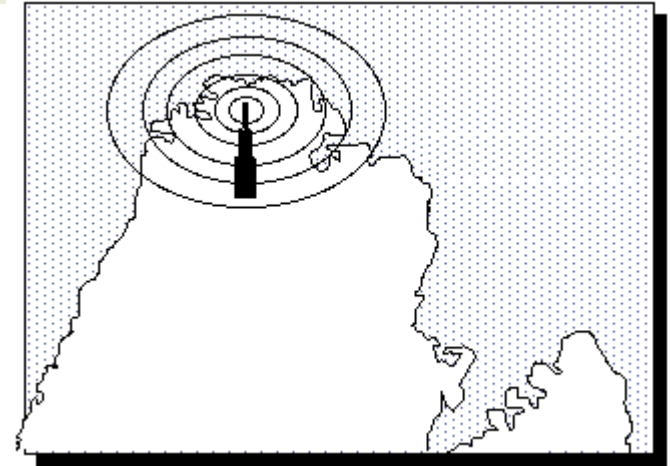

Κινητές επικοινωνίες

Εργαστηριακό Μάθημα 1
Κυψελοποίηση

Αρχική Μορφή της Αρχιτεκτονικής του Τηλεφωνικού Συστήματος

- Κινητές Υπηρεσίες πρώτης γενιάς
  - το σχέδιο με το οποίο έχει δομηθεί είναι παρόμοιο με αυτό της τηλεοπτικής εκπομπής
  - ένα πομπό με μεγάλη ισχύ (e.g., metropolitan) σε μια περιοχή
    - Μπορούσε να μεταδώσει σε μια ακτίνα ως και 50χλμ
- Κινητές υπηρεσίες δεύτερης γενιάς
  - Χρήση κυψελών (cells)
    - πολλοί πομποί χαμηλής εμβέλειας τοποθετημένοι σε διάφορα σημεία μιας περιοχής

Αρχές Κινητών Επικοινωνιών

■ Κάθε Κινητός Σταθμός

- χρησιμοποιεί ένα ξεχωριστό, προσωρινό “κανάλι” για να μιλήσει στην περιοχή κυψέλης

■ Η περιοχή κυψέλης (Σταθμός Βάσης - ΣΒ)

- μιλάει ταυτόχρονα σε πολλά κινητά, χρησιμοποιώντας ένα κανάλι για κάθε κινητό

■ Ένα ζευγάρι από κανάλια χρησιμοποιούνται για την επικοινωνία

- Το ένα (**downlink**) για μετάδοση από την περιοχή κυψέλης
- Το άλλο (**uplink**) χρησιμοποιείται για να δέχεται η περιοχή κυψέλης κλήσεις από τους χρήστες

■ Τα κινητά πρέπει να μένουν κοντά στο Σταθμό Βάσης

[Η Ιδέα των Κυψελών]

- Μεταβλητά χαμηλής ισχύος επίπεδα μετάδοσης
  - επιτρέπουν στις κυψέλες να έχουν μέγεθος ανάλογα με :
    - την πυκνότητα των συνδρομητών
    - τις απαιτήσεις κίνησης
- Καθώς ο πληθυσμός ή η κίνηση αυξάνονται
  - μπορούν να προστεθούν κυψέλες για να καλύψουν την αύξηση
  - Αυξάνεται όμως το κόστος

Θεμελιώδεις Έννοιες Κυψελωτών Επικοινωνιών

- Κάθε κινητός σταθμός μπορεί να συνδεθεί σε οποιαδήποτε κυψέλη, δεσμεύοντας οποιονδήποτε ελεύθερο κανάλι, ώστε να επικοινωνήσει με το σύστημα κορμού.
- **Κυψελική Κάλυψη (Cellular Coverage):**
  - Ένα από τα πλεονεκτήματα του σχεδιασμού αυτού είναι η αύξηση της χωρητικότητας του συστήματος, από την πλευρά της προσφερόμενης τηλεπικοινωνιακής κίνησης.
  - Στα γεωγραφικά σημεία όπου παρατηρείται αύξηση της τηλεπικοινωνιακής κίνησης, η αντίστοιχη ή οι αντίστοιχες κυψέλες διασπώνται σε μικρότερες (**διάσπαση κυψελών**).
- **Εντοπισμός και Μεταπομπή (Locating and Handoff)**
  - **Μεταπομπή (Handoff)**, καλείται η διαδικασία μεταφοράς του ελέγχου, της εκπομπής και λήψης της μεταδιδόμενης πληροφορίας, από έναν ΣΒ σε έναν άλλον.
  - **Εντοπισμός (locating)**, είναι η διαδικασία προσδιορισμού του κατάλληλου ΣΒ, με βάση την ποιότητα του λαμβανομένου σήματος και της στάθμης της εμφανιζόμενης παρεμβολής (SIR)
  - Μετά το πέρας του εντοπισμού, πραγματοποιείται μεταπομπή από τον αρχικό ΣΒ στο νέο ΣΒ.

Η Αρχιτεκτονική Του Κυψελοειδούς Συστήματος

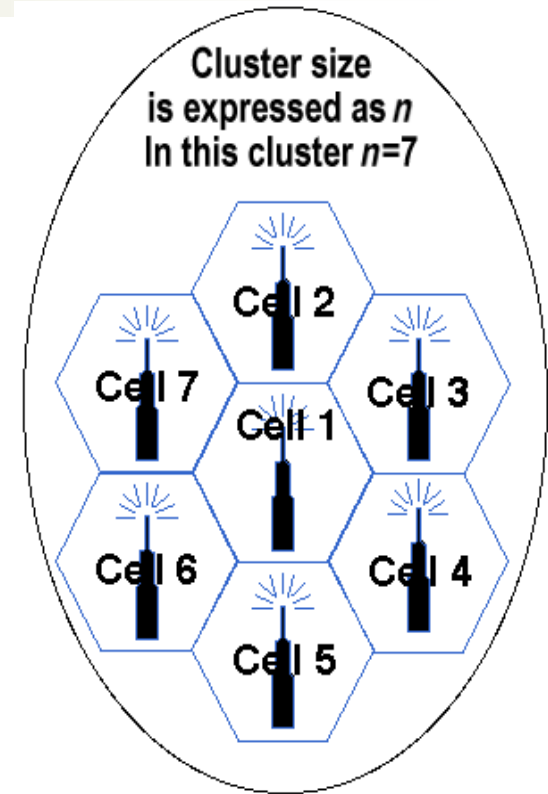
■ Κυψέλες

- Συνήθως τις αναπαριστάμε ως εξάγωνα
- το πραγματικό σχήμα των κυψελών δεν είναι το τέλειο εξάγωνο
- το μέγεθος των κυψελών ποικίλει ανάλογα με τη μορφολογία του εδάφους

■ Συστάδες (clusters)

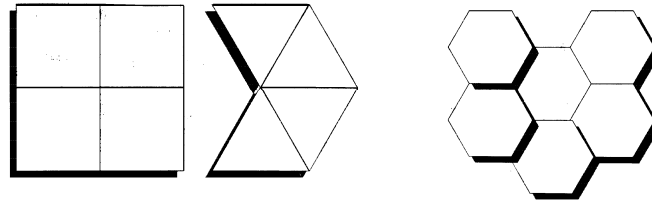
- ένα γκρουπ από κυψέλες
- κανένα κανάλι δεν επαναχρησιμοποιείται μέσα σε μια συστάδα

Σε αστικά κέντρα: περισσότερες και μικρότερες κυψέλες, από ό,τι σε αγροτικές περιοχές

Κυψελική Γεωμετρία – γιατί εξάγωνα?

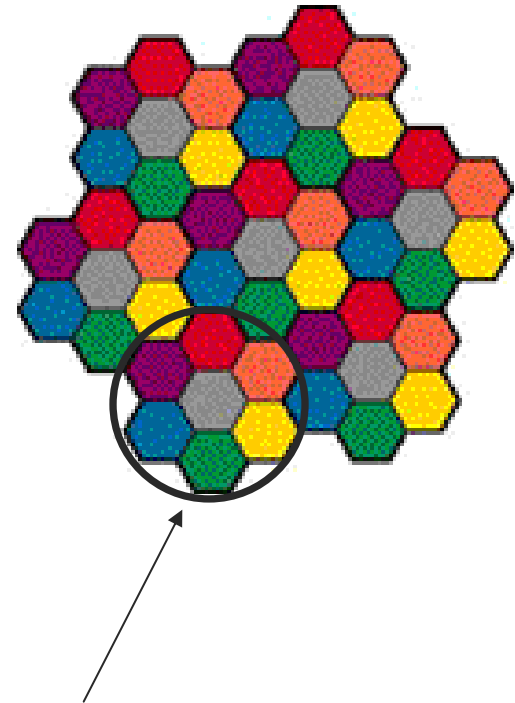
- Λόγω της ομοιόμορφης διάδοσης του σήματος, κάθε κυψέλη θα έπρεπε να έχει κυκλικό σχήμα
- Αυτό δεν είναι σχεδιαστικά πρακτικό, καθώς εμφανίζονται πολλές επικαλυπτόμενες περιοχές
- Έτσι, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε σχήματα που προσεγγίζουν τον κύκλο:

- Επιλέγουμε το **κανονικό εξάγωνο** γιατί:
  - Προσεγγίζουν καλά τον κύκλο
  - Δεν εμφανίζουν κενά, ή επικαλυπτόμενες περιοχές
  - Ο απαιτούμενος αριθμός σχημάτων για την κάλυψη μιας περιοχής είναι μικρότερος από τα τετράγωνα και κατά πολύ μικρότερος από τα ισόπλευρα τρίγωνα

Ενδοκαναλικές Παρεμβολές και Επαναχρησιμοποίηση Συχνότητας

- Η επαναχρησιμοποίηση συχνότητας είναι η κύρια τεχνική για τα κινητά επικοινωνιακά συστήματα
- Ενδοκαναλικές παρεμβολές (co-channel interference) προκαλούνται από γειτονικές περιοχές που χρησιμοποιούν το ίδιο κανάλι (συχνότητα) μετάδοσης
- Άρα, πρέπει να υπάρχει απόσταση μεταξύ δύο περιοχών (κυψελών) που χρησιμοποιούν ίδιες συχνότητες) – βλέπε Σχήμα (ίδιο χρώμα = ίδιες συχνότητες)
- Παρεμβολές
  - δεν είναι ανάλογες μόνο με την απόσταση μεταξύ περιοχών, αλλά και με την ισχύ των πομπών των περιοχών αυτών

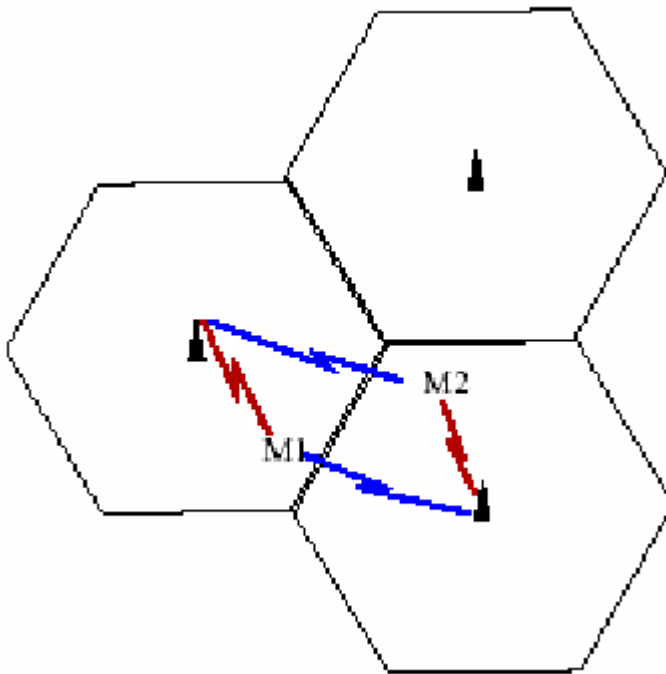

cluster

Co-channel interference

Μια διαφορετική μετάδοση στο ίδιο κανάλι δημιουργεί παρεμβολή

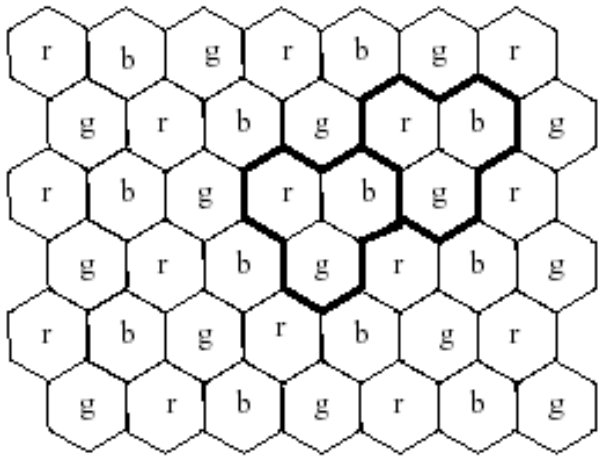

Παρεμβολή

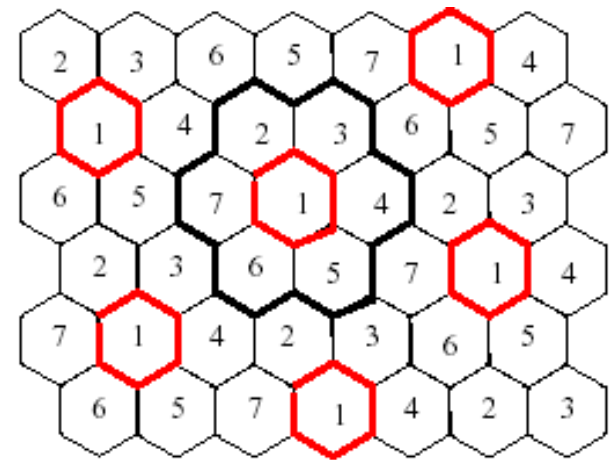
Σήμα

Απόσταση επαναχρησιμοποίησης (reuse distance): η ελάχιστη απόσταση μεταξύ δύο κυψελών για να μπορούν αυτές να χρησιμοποιούν την ίδια συχνότητα με αποδεκτά επίπεδα παρεμβολής.

Παραδείγματα

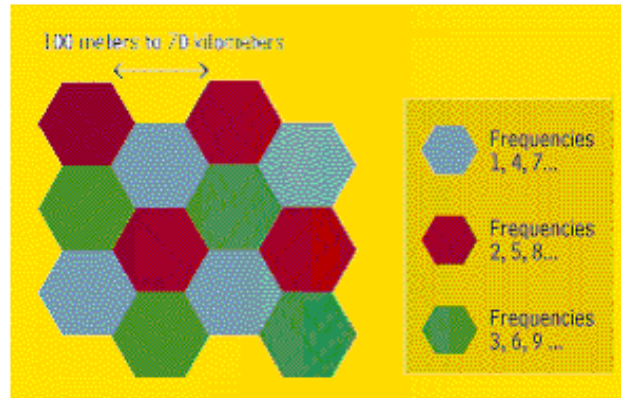

Απόσταση
επαναχρησιμοποίησης: 2

Απόσταση
επαναχρησιμοποίησης: 3

Τι γίνεται στο GSM?

Σε ένα ιδανικό κυψελωτό δίκτυο με απόσταση επαναχρησιμοποίησης συχνοτήτων ίση με 2, σε κάθε κυψέλη διατίθεται το $1/3$ του διαθέσιμου εύρους ζώνης.

Στο GSM, το εύρος ζώνης κάθε κυψέλης χωρίζεται σε FDMA υπο-ζώνες εύρους 200KHz η κάθε μία. Η κάθε υπο-ζώνη στην συνέχεια χωρίζεται μέσω TDMA σε 8 κανάλια, το καθένα από τα οποία εξυπηρετεί μία κλήση.

Χαρακτηριστικά μεγέθη

- S : Αριθμός διαθέσιμος καναλιών
- k : Αριθμός καναλιών ανά σταθμό βάσης
- $N=S/k$: αριθμός σταθμών που χρησιμοποιούν όλα τα διαθέσιμα κανάλια
- N γειτονικές κυψέλες απαρτίζουν μία συστάδα (cluster), δηλαδή το μέγεθος της συστάδας είναι N
- Το $1/N$ λέγεται **συντελεστής επαναχρησιμοποίησης συχνοτήτων** (frequency reuse factor)
- Αν M το πλήθος των συστάδων, τότε $C=MkN=MS$ είναι η **χωρητικότητα του συστήματος**

Τι συμβαίνει με τις παρεμβολές?

Αυξάνοντας το N , μειώνονται οι ενδοκαναλικές παρεμβολές. Όμως, μειώνεται και ο αριθμός των διαθέσιμων καναλιών ανά κυψέλη.

Εξήγηση

Με σταθερή έκταση κυψελών (ακτίνα), όσο αυξάνει το N (αυξάνει το εμβαδόν της συστάδας) θα μικραίνει το πλήθος των συστάδων M της περιοχής ενώ το S θα είναι σταθερό, άρα μικραίνει η χωρητικότητα. Όμως, βελτιώνεται η ποιότητα γιατί αυξάνει η απόσταση των ομοκαναλικών κυψελών.

Παράδειγμα

Κυψελωτό σύστημα χρησιμοποιεί φάσμα με συνολικό αριθμό καναλιών $S=1000$. Το εμβαδό κάθε κυψέλης είναι 6 km^2 και η περιοχή εξυπηρέτησης του συστήματος είναι 2100 km^2 .

Ποιος είναι ο συνολικός αριθμός καναλιών C στη περιοχή εξυπηρέτησης για $N=7$;

Η κάθε συστάδα καλύπτει εμβαδό $7 \times 6 = 42 \text{ km}^2$, άρα έχουμε συνολικά $2100/42=50$ συστάδες.

Κατά συνέπεια, εξυπηρετούνται $50 \times 1000 = 50000$ κανάλια

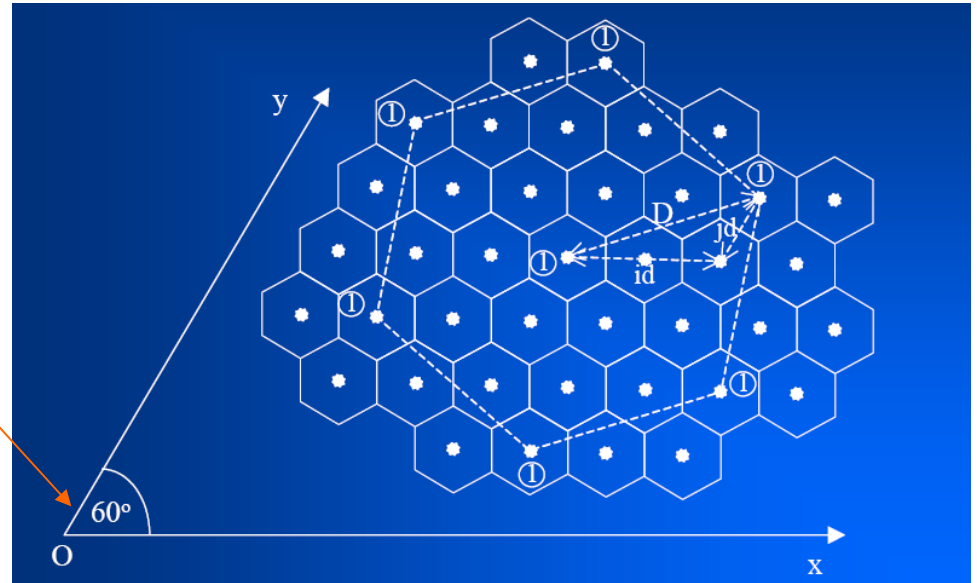
Πόσο αυξάνει η χωρητικότητα του συστήματος για $N=4$;

Θα έχουμε $2100/24=87,5$, δηλαδή 87 συστάδες και 2 κυψέλες.

$k=S/N=250$, άρα $C=87 \times 1000 + 2 \times 250 = 87500$ κανάλια

Απόσταση κυψελών με ίδια κανάλια

Αν συνδεθούν το κέντρο της κυψέλης-αναφοράς με τα κέντρα των περιφερειακών γύρω από αυτή κυψελών, τότε με κάθε μία σχηματίζεται γωνία 60°

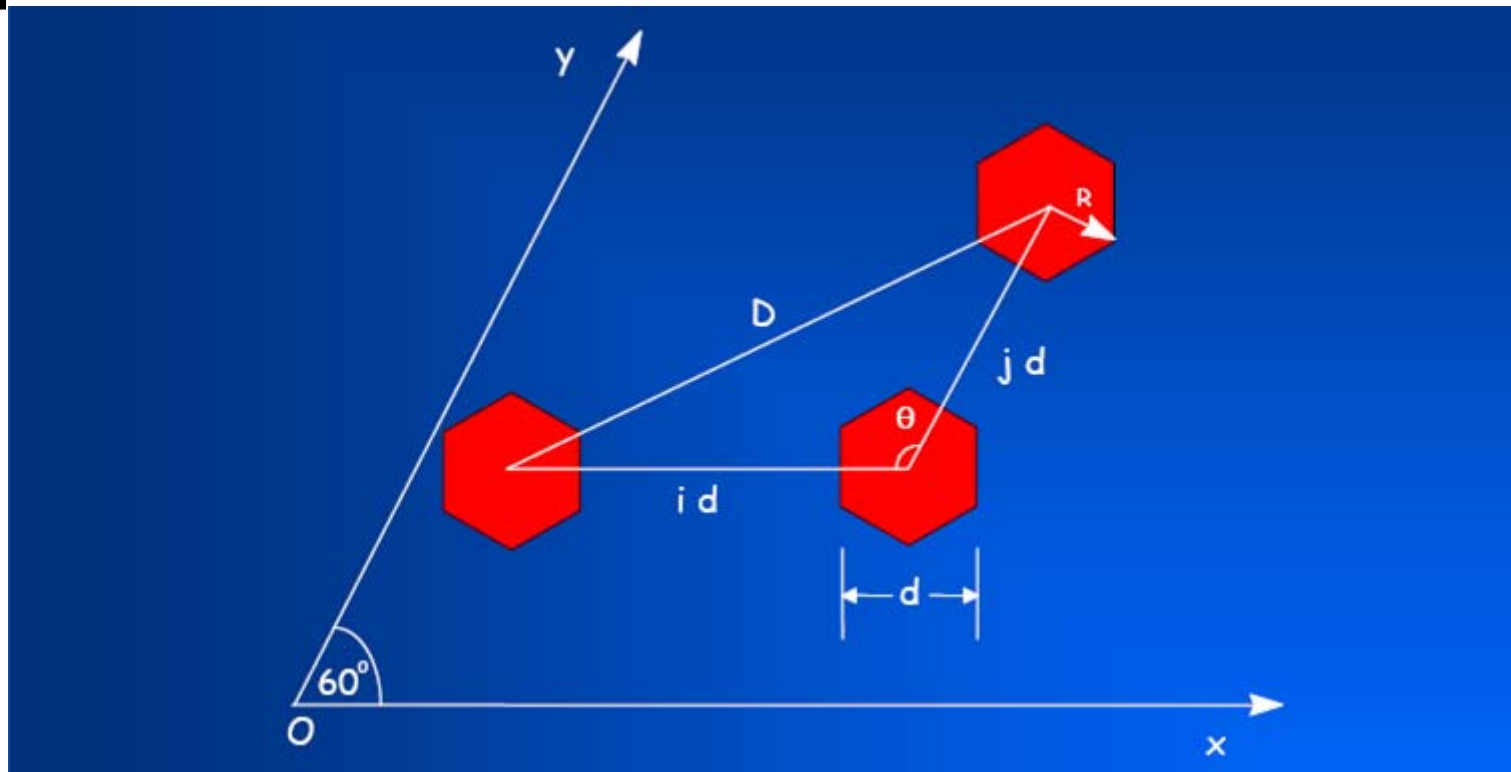

Κάθε κυψέλη με το ίδιο σύνολο καναλιών με μία κυψέλη-αναφορά προσδιορίζεται από ένα ζευγάρι (i, j) , όπου i δηλώνει μετακίνηση κατά i κυψέλες στη διεύθυνση που ενώνει τα κέντρα δύο διαδοχικών κυψελών και το j υποδηλώνει μετακίνηση σε διεύθυνση περιστραμμένη κατά 60° σε σχέση με την προηγούμενη κυψέλη, αντίθετη με τη φορά των δεικτών του ρολογιού.

Τότε, ισχύει $\mathbf{N} = i^2 + j^2 + ij$

$\Rightarrow$ Στο σχήμα: $i=2, j=1$

Απόσταση κυψελών με ίδια κανάλια (συν.)

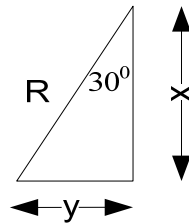
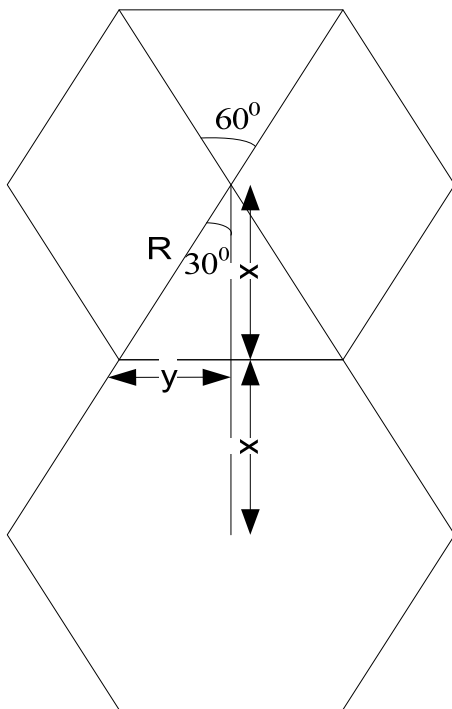
$$D^2 = (id)^2 + (jd)^2 - 2(id)(jd)\cos\theta$$

$$\Rightarrow D^2 = (i^2 + j^2 + ij)d^2 = Nd^2$$

Απόσταση κυψελών με ίδια κανάλια (συν.)

Πόσο είναι το d ;

$$\sin 30^\circ = y/R$$

$$\Rightarrow y = R/2$$

$$\text{Επίσης, } x^2 + y^2 = R^2$$

$$\text{Άρα, } x = \sqrt{3}R/2$$

$$\text{Όμως } 2x = d$$

$$\text{Άρα, } d = \sqrt{3}R$$

Κατά συνέπεια, έχουμε

$$D^2 = 3NR^2 \Rightarrow D = R\sqrt{3N}$$

Τιμές του N

Πιο συχνές περιπτώσεις: $N=4,7,12$

Το N δεν μπορεί να πάρει οποιαδήποτε τιμή!!

Π.χ. Θα μπορούσε $N=5$? (δικαιολογείστε την απάντησή σας)

[Πηγές]

- Για τη διαμόρφωση των διαφανειών αυτού του κεφαλαίου, χρησιμοποιήθηκε υλικό (εικόνες, διαγράμματα κτλ.) από διάφορες άλλες διαλέξεις του μαθήματος των Κινητών Επικοινωνιών που είναι διαθέσιμες στο Διαδίκτυο:
  - Ν. Πασσάς, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (2005)
  - Μ. Θεολόγου, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Η/Υ, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο
  - Σ. Τουμπής, Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών, Πανεπιστήμιο Κύπρου (2007)